

Expositie in de orgelfabriek van Verschuieren in juni 2019 **Ridsert Hoekstra bij de opening van de expositie**

over het organiserend comité'

De selectie laat zien dat er kunstenaars in **deze regio** werkzaam zijn die een werk afleveren van een grote kwaliteit en zeggingskracht. En dat is precies het doel dat het comité dat deze expositie organiseert nastreeft. De kwaliteit in deze regio laten zien.

Niet verwonderlijk dat het comité deze expositie ook heeft opgebouwd rond het werk van een grootheid wiens wachters op de brug over de Maas tussen Venlo en Blerick staan, **Shinkici Tajiri**.

Het organiserend comité heeft mij gevraagd de kunstenaars bij u te introduceren. Acht kunstenaars in tien minuten als het kan. Ik presenteer ze u in de volgorde waarin ze hier in deze prachtige werkplaatsen worden gepresenteerd.

Ik begin bij **Marco Wit**. Marco Wit is een kind. "Een kind in het diepst van zijn gedachten", om de dichtregel "Ik ben een God in het diepst van mijn gedachten" te parafraseren. Hoezo een kind ? Door zijn onophoudelijke fascinatie voor de VORM die de techniek aanneemt in de archetypen van de industriële samenleving. Dat zijn de technische constructies die macht, snelheid en kracht uitstralen. De raceauto's, vliegtuigen, grote hoge gebouwen, grote schepen, pistolen en geweren. Dat zijn archetypische objecten vol zeggingskracht. De fascinatie van Marco Wit hiervoor is ook de fascinatie die kinderen hiervoor hebben, kinderen, nu ja vooral jongens. Het zijn echte 'jongensdingen'. Jongens spelen met speelgoed-autootjes, speelgoed-vliegtuigen en dito racemotoren. Terwijl ze met deze objecten spelen, wekken zij deze tot leven. Als ze geen motorgeluid geven maken de kinderen dat zelf, broem, broem, broem..... Marco Wit weet deze fascinatie om te zetten in een krachtige vorm. De objecten die hij toont zijn gepolijst van vorm en prefect. Teruggebracht tot de essentie van hun aantrekkingskracht, hun 'mythische vorm' zou ik het willen noemen. Er zijn gekantelde schepen, alleen niet het hele schip. Hij heeft het doormidden gesneden, haalt er een plakje uit en toont het zwevend in de lucht. Of een groot pistool, of een soort boorplatform, maar dan zonder zee of platform, alleen de hijskranen en de Eiffel toren-achtige constructie. Aan de voet ervan ligt een plas olie. Maar let u ook op het tafel-voetbalspel op het eind van de ruimte. Ook zo'n jongensding. Kijkt u maar goed en u zult de ironie van de oorlog zien.

In de grote zaal erachter treffen we een heel andere wereld aan. Dit is aarde, grond, hout. Hier is vitaliteit, we zien een menselijk aapje op vier poten, nu ja op handen en voeten staan. Maar er omheen staan grote panelen gemaakt met aarde. Er is een naam voor deze met aarde beschilderde panelen. materie-schilderkunst. Enkele doen ons herinneren

aan de oudst bewaarde schilderijen, de neolithische tekeningen en schilderijen op de rotswanden. De verbondenheid met de aarde is in de kunst van **Bernard Visser** altijd aanwezig. De grote 'mens-achtige' koppen die hij ons daar laat zien staan zonder nek of schouders direct op de vloer, alsof ze eruit komen. Deze koppen zouden in een grasveld, in het zand, op de rotsbodem de verbintenis met de aarde nog duidelijker maken. Zoals de grote stenen koppen op de Paaseilanden. De verbintenis met de aarde is in het werk van Bernard Visser altijd thema. Juist ook in een heel uitzonderlijk paneel gemaakt met deze dikke aardlaag. Het is onmiskenbaar een Maria met aureool of stralenkrans. Hier in onze contreien een dagelijkse verschijning in de kerken en kapellen. Het is prachtig. Ik zou wensen dat dit paneel ergens een definitieve openbare plek krijgt.

De aardsheid van Bernard Visser wordt nog duidelijker door het contrast met de ruimte die aan zijn presentatie grenst.

In deze ruimte spat het licht naar binnen. Van boven door het glazen dak stroomt het naar beneden en opzij door de grote ononderbroken aaneengesloten ramen. Dit is een kathedraal van licht. Hoog in deze ruimte zweven geometrische transparante objecten. Het is als een kathedraal voor **Shinkici Tajiri**, de grote kunstenaar die van 1962 tot aan zijn dood in 2009 op 85 jarige leeftijd leefde en werkte in Baarlo. Zijn werk is nu bij iedereen bekend door de grote stalen krijgers op de Maasbrug tussen Venlo en Blerick. Er staan hier slechts twee niet eens zo grote beelden. De twee staan hier door de welwillende medewerking van zijn dochter **Giotta**. Twee beelden. Een krijger en een knoop. Geplaatst op de lengteas van de grote lichte ruimte. De een aan het begin van de zaal de ander op het eind. Hun kracht en waardigheid straalt door de directheid en eenvoud van de vorm. Zij staan als in een kathedraal, centraal op het middenpad.

De geestelijke dimensie van deze ruimte wordt geschapen door de zwevende objecten van **Ton van Oostveen**. Zijn driedimensionale geometrische vormen zijn eenvoudig. Een lijn vormt met andere lijnen een driehoek, een vierkant, een rechthoek, een ruit of een trapezium, of zelfs een cirkel. Driedimensionale vormen. Wij noemen dat gebruikelijke abstracte vormen, ze stellen niets voor, ze verwijzen niet naar iets anders, alleen naar zichzelf. Euclides de grote filosoof en wiskundige uit het oude klassieke Griekenland heeft voor die vormen de namen driehoek, vierkant, rechthoek, trapezium vastgelegd. Toen in die tijd wiskunde en filosofie nog in een adem werden uitgesproken en beoefend. Voor de Grieken was de wiskunde een grote poging de grondslag van al wat is te vinden. Ze zochten het dragende wezen van de natuur, van datgene wat 'achter' de de natuur is, wat de 'meta'- natuur is, de metafysisch. Wij vertalen dat als het 'geestelijke'. Met geestelijk bedoelen wij datgene wat niet grijpbaar, niet materieel, niet aards is. Iets wat er bovenuit gaat. Het metafysische, de bovennatuur, de grondslag van al wat is. Deze abstracte geometrische vormen van Ton van Oostveen

zweven en openbaren daarmee nog meer de geestelijke dimensie van het werk van Tajiri. Zij vormen een eerbetoon aan het werk van Tajiri en maken deze zaal tot het hoogtepunt en de kern van deze expositie.

en dan op de eerste verdieping de trap naar boven

Jeroen Vrijsen is een schilder, een man van verf en doek. Het is niet direct duidelijk wat je eigenlijk ziet. In de eerste kamer hierboven op de verdieping zie je zwierig geschilderde taferelen waarin vooral de beweging, de draaiing fascineert. In de tweede kamer wordt het duidelijker. Daar ontwaren we een boom, een stilleven, een blauwe figuur rechtop als een reiger staand op een donkere hoop. Opvallend, er is geen mens te zien. Ook niet op het schilderij dat verderop hangt, helemaal alleen op zolder, twee transportbussen die in brand lijken te staan. Maar die hoog uitslaande vlammen kunnen ook een grote triomfboog zijn die door de twee bussen wordt gedragen. Mij overvalt een gevoel van tijdelijkheid, van vergankelijkheid als ik naar deze schilderijen kijk vol waaien en werveling. Ze zijn fascinerend en nemen je mee, al mediterend, als je er de tijd voor neemt.

Tussen de twee kleinere kamers waar het werk van **Jeroen Vrijsen** de aandacht vraagt, toont **Natasja Waaijen** transparante doeken. Deze hangen in een fragiele constructie. Een wonderlijke wat dromerige verschijning die speelt met het licht dat binnenvalt uit de grote ramen. Dichterbij zie je dat deze lichtheid van doeken is geweven uit fijn, heel fijn draad, metalen draad. Dat zelfde gebeurt op de wanden waar tekening hangen. Nee het is geen lijn van een potlood, ook hier weer ijzerdraad, gesoldeerd. De lijn van de hangende objecten en van de ijzerdraad tekeningen is niet recht, maar juist zoekend, wat warrelig, losjes, schetsmatig.

Het werk van Waeyen is hier in Heijthuijsen wel bekend, maar niet iedereen weet dat. Het is de 'lichtfontein' op een rotonde hier in Heijthuijsen. Dit object in het midden van de rotonde is een ritmische spel van strakke lijnen. Een foto van het werk is hier op de expositie ook aanwezig aan de muur. De overeenkomst van het werk op de rotonde met het werk hierbinnen is de fascinatie voor de lijn. Het verschil of zelfs de tegenstelling is dat in het eerste de lijnen strak getrokken zijn en de lijnen in de kunstwerk hier warrelig. Deze tegenstelling van strak en warrelig lijkt iets te hebben van de tegenstelling van structuur en chaos. Als ik daar aan denk wordt me plotseling duidelijk wat Natasja Waaijen heeft gedaan in de grote hal vande orgelfabriek waar we hier in staan. Hier hangt een monumentaal groot vel papier met stippen. Dat zijn de stippen van een draaiorgelboek. Deze strakke stippen zijn de gaten in zo'n harmonica vormige strook stevig papier die al draaiende aan het orgelwiel de muziek mogelijk maakt. In die strakke structuren wordt het beweeglijke van de muziek mogelijk gemaakt, de bewegende muziek wordt uit de structuur geboren. Een beweeglijke fragiele orde, dat zijn ook de hangende doeken van Natasja Waaijen in de lichte ruimte op de etage.

Het werk van **Godelieve Geurts** is mij van al deze kunstenaars het langst bekend. Ook het werk van haar man Guido van Buuren ken ik. Ik heb werk van hem in huis. Godelieve exposeerde eerder hier in Heijthuijsen en wel in het gemeentehuis. Haar werk dat we hier zien is uiterst heftig, persoonlijk, zeer krachtig en technisch van een ongelooflijke bekwaamheid. Uit het metaal, vaak zelfs sloopmetaal, maakt zij beelden die realistisch zijn en een grote gelijkenis hebben met wat wij in de realiteit aantreffen. In de lichte zaal met uitzicht op de toren van de kerk ligt centraal een rank bootje omgeven door wrakhout, voortgetrokken door een angstig schreeuwend kind. Het is nog een peuter. Achter het bootje zwemt een man. Je ziet dat die het niet gaat halen. Zeer knap alles uitgevoerd in metaal, behalve het wrakhout. Ernaast staat de buste van een man met een witte bef, ons bekend als de bef van de juristen in de rechtszaal. Ik moet u zeggen dat ik schrok toen ik de zeer treffende gelijkenis zag met haar man Guido. Haar man is niet alleen een voortreffelijk schilder, hij was tot voor kort ook advocaat. In het voorhoofd van deze advocaat is een dolk gepland. Een aantal jaren geleden werd hij getroffen door een hersenbloeding. Nu kun je deze beelden persoonlijk opvatten en ik doe dat ook. Maar deze beelden kunnen je ook op een heel andere manier aanspreken. De kring van mogelijke associaties die je bij haar beelden kunt maken is groot. De boot in het midden van de zaal kan ook verwijzen naar de gruwelijke vluchtelingencrisis op de middellandse zee, of naar een andere grote wanhoop. Het werk van Godelieve Geurts is van een ongewone heftigheid en directheid, gedragen door een ongelooflijke technische bekwaamheid.

Tenslotte **Gart Smit**. Hij is een grootheid binnen het domein van de straatkunst. Hij werd groot in de hiphopscene en groeide daar als kunstenaar. Hij ontwikkelde zich van een straatkunstenaar met zijn bekende 'tags', tot een kunstenaar met een breed repertoire. De bijna fotorealistische weergave van de trein hier in deze hal getuigt daarvan. De trein die altijd met graffiti wordt beklad of gesierd is hier op de muur 'als echt' weergegeven, met 'echte' passagiers. De afgebeelde boodschap spreekt voor zich.

Zijn werk inspireerde ook de kinderen in een project met hem in basisschool de Heihorst te Heibloem. De resultaten zien we hierboven. En zo is de cirkel van deze expositie rond. Van kinderlijke fascinatie tot werk van kinderen.